

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

19. TÝDEN (9.5.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Zvyšuje se počet dřepčίκů, někde již začínají škodit. Pokračuje kladení květilky zelné, zvyšuje se aktivita drátovců. Na cibuli se líhnou nymfy třásněnek, které se budou postupně přesouvat na listy. Chladnější počasí není i nadále vhodné pro masovou migraci, nálet škůdců bude rozvlklý. Práh škodlivosti může být překročen pouze na některých pozemcích - ochranu provádět dle výsledku monitoringu.

V chladném počasí se projevují výrazněji rozdíly ve fenologii a v sumě efektivních teplot (SET) potřebných pro vývoj škůdců mezi lokalitami. Obdobné je to s přeletem do porostů, půdní oteplení může rozhodnout o tom, že v jedné oblasti je překročen práh škodlivosti, zatímco v sousední nemusí být na poli žádný škůdce. Teplá jižní Morava je s výskytem škůdců o něco napřed.

Brukvovitá zelenina - dřepčící z minulého týdne již začínají škodit, ale práh škodlivosti je zatím překročen jen na některých polích. Početnost postupně vzrůstá, škod bude přibývat. Začíná kladení květilky zelné, v některých porostech již vysoký počet vajíček, rostliny nechráněné mořením mohou být později silně poškozeny. Objevují se dospělci vrtalek, zatím v nízkých počtech. Na brzkých výsazech se může projevit poškození larvami krytonosců a dřepčika olejkového. Létaží první bělásci, ale vajíčka zatím nekladou. Pokud je to možné, nechat porosty co nejdéle zakryté netkanou textilií (mechanická bariera).

Ostatní zelenina - na cibuli pokračuje líhnutí nymf třásněnek, kterých je více než dospělců, při silném výskytu mohou způsobit na listech vadu vzhledu. Krnění rostlin cibule může být způsobeno výskytem háďátka zhoubného. Vlhká půda může podpořit líhnutí květilek, které mohou škodit nejen v brukvovité zelenině, ale i v dalších plodinách. Drátovci zvyšují aktivitu, objevují se první mandelinky bramborové a vajíčka. Okraje listů hrachu jsou zoubkovaná dospělci listopasů, ale škody jsou nevýznamné. Po deštích se zvýší výskyt plžů.

Riziková: dřepčící, květilky, drátovci, třásněnky

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- dospělci postupně přibývá, objevují se první škody.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců.

Květilka zelná

- začíná kladení vajíček, s ohledem na průběh jara by mohl být nadprůměrný výskyt/škodlivost.

Monitoring - dospělci podobní mouše domácí, hledají se bílá vajíčka kladená na kořenový krček nebo části rostlin dotýkající se půdy.

Ochrana - nemořené porosty se ošetřují proti dospělcům před vykladením vajíček. Rostliny zakryté netkanou textilií bez otvorů jsou dostatečně chráněné.

Krytonosci a dřepčík olejkový

- může se začít projevovat poškození řapíků larvami.

Monitoring - na řapíkách hnilobné léze, při rozlomení uvnitř požerky a larvy.

Ochrana - pokud zůstanou larvy v řapíku a neprokoušou se do konzumních částí, stačí odlomit poškozený list při sklizni.

Hád'átka zhoubné

- v zakrslých rostlinách ozimé cibule bylo zjištěno Dr. Doudou z VÚRV hád'átka zhoubné.

Příznaky poškození - rostliny jsou na první pohled menší, mohou být soustředěny do různě velkých ohnisek s vyšším výskytem.

Ochrana - při podezření na výskyt hád'átek ošetřovat/kultivovat pozemek až jako poslední, aby bahno z kol opadalo na cestě a nářadí opláchnout, aby se hád'átka neroztahovala s půdou na další pole. Ochrana napadených rostlin žádná není, pokud se v květnu/červnu začnou objevovat příznaky poškození (kroucení listů, praskání cibulí, zvýšené zahnívání), porost předčasně sklídit.

Plži

- současné sušší počasí plžům nesvědčí, další migraci do porostů lze očekávat až po deštích. Většinou škodí bezulitnatí plži (plzáci, slimáčci).

Monitoring - napadení porostů bývá od okrajů (okraje polí, zarostlé skruže), které jsou zásobárnou plžů, ale slimáčci jsou ohniskově i uvnitř pozemků.

Na rostlinách jsou nepravidelné požerky, často se zbytky zaschlého slizu. Plži jsou ukryti na spodní straně listů nebo v půdě.

Ochrana - ponechání nezasázené souvrati (černý úhor) od zdroje slimáků omezí průnik na pozemek. Při silné invazi ze sousední louky možno instalovat po celé délce cca 1 m vysokou folii, která se zakope částečně do země (aby ji slimáci nepodlezli), vršek se ohne ven (na průřezu má tvar číslice 1). Může se připevnit na oplocení proti zvěři. K ošetření ohnisek nebo souvratí slouží granulované návnady.

Třásněnky

- na ozimé cibuli dospělci třásněnek a nové nymfy. Při vysokém výskytu se může objevit posátí listů.

Monitoring - tmaví dospělci a světlé nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání černé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním, až začnou třásněnky vylézat z úkrytu nahloučených listů. Spojit s ochranou proti chorobám.

Užitečné organismy

- s ohledem na chladnější průběh jara je možné pozorovat užitečné organismy pouze při krátkodobých otepleních. Nejčastěji se vyskytují střevlíci a drabčíci na povrchu půdy, zvyšuje se počet pavouků. Občas se objeví slunéčko, ale mšice v porostech zatím nejsou. Místa mohou být hojně samotářské včely, které hnízdí v půdě.

Dřepčiků pozvolna přibývá, takto napadených porostů zatím mnoho není.

Dospělec a vajíčka květilky zelné. Pokud nebyla sadba mořena, více než 10 larev dokáže rostlinu zahubit.

Při vyšších počtech mohou třásněnky začít škodit postím listů

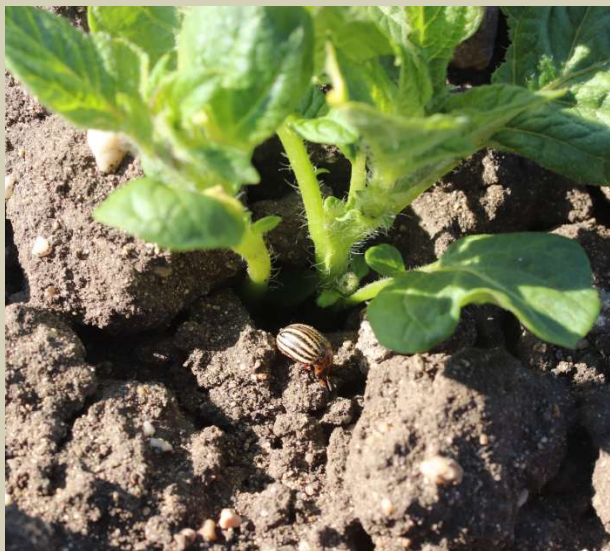
Světlé nymfy třásněnek a zrkna písku jsou bez lupy snadno zaměnitelné

Na listech se objevují vrtalky, ale výskyt je nízký

Plzáci se přesunují krajinou

Objevují se první mandelinky, snůšky vajíček a úživný žír - na ochranu je zatím brzy

Ve feromonových lapácích jsou úlovky kovaříků zatím nízké. Za týden se chytili jen 2 dospělci kovaříka locikového a 1 kovaříka tmavého.